

**КРАСНОКУТСЬКА
БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

СЕЛИЩНА РАДА

ОЛЕКСІЇВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ

**НАКАЗ
с.Олексіївка**

від 05 грудня 2023 року

№

**Про результати моніторингу стану викладання
української мови у 5 - 11 класах.**

У листопаді 2023/2024 навчального року відповідно до плану роботи ліцею перевірено стан викладання української мови у 5–11 класах. Вивчення проходило шляхом перевірки ведення шкільної документації (календарне планування, класні журнали, програмове забезпечення, учнівські зошити), відвідування онлайн-уроків, вивчення рівня навчальних досягнень учнів з української мови.

Вивчення, аналіз та узагальнення отриманої в ході перевірки інформації дає можливість констатувати, що викладання української мови проводиться за державними програмами, згідно з інструктивно-методичними рекомендаціями МОН України щодо вивчення шкільних дисциплін у поточному навчальному році.

Аналіз кадрового складу свідчить про відповідний рівень забезпечення викладання української мови:

ПІБ учителя	Педагогічний стаж	Освіта, кваліфікаційна категорія	Тижневе навантаження (укр. мова)	Класи, в яких викладає українську мову
Скрипник Світлана Миколаївна	38 років	Вища, учитель української мови та літератури, спеціаліст	11,5 годин	7, 8, 9, 11 класи

		вищої категорії		
Гладка Валентина Михайлівна	10 років	Вища, учитель української мови та літератури, спеціаліст	8 годин	5, 6 класи

У 2023/2024 навчальному році вивчення української мови здійснюється за такими програмами:

у 5-6 класах – за Модельною навчальною програмою «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.);

у 7-9 класах – за навчальною програмою: «Українська мова. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання». – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013 (зі змінами, затвердженими наказом МОН України від 07.06.2017 №804);

у 11 класі – за навчальною програмою «Українська мова (профільний рівень). 10-11 класи», затвердженою наказом МОН України від 23.10.2017 №1407.

Перевірка календарних планів учителів показала, що вони складені відповідно до програм, враховано всі види перевірних робіт.

Учителі володіють Критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, обізнані з методичними рекомендаціями щодо викладання української мови у поточному навчальному році.

Перевірка ведення класних журналів показала, що учителі ведуть записи відповідно до вимог Інструкцій щодо ведення класних журналів у 5-11 класах. На момент перевірки записи у журналах співпадали з записами календарних планів. Накопичення поточних оцінок у класному журналі достатнє.

Усі вчителі української мови усвідомлюють завдання, які сьогодні поставлені перед школою, і працюють на кінцевий результат – виховання свідомого громадянина України, формування освіченої, творчої особистості, патріота своєї держави. Провідним у роботі вчителів є реалізація ідеї навчання мови на текстовій основі, що дає змогу оптимально поєднувати навчання і різнобічне виховання учнів.

Перевіркою встановлено, що усі вчителі-словесники ліцею мають достатню професійну підготовку, обізнані з навчальними програмами, листами МОН України щодо викладання свого предмету, здійснюють творчий підхід до викладання предмета, добре володіють методами, прийомами і

технологіями, які необхідні для використання в процесі викладання рідної мови на сучасному етапі в умовах дистанційного навчання. Педагоги постійно працюють над підвищенням свого методичного і фахового рівня, цікавляться новинками психолого-педагогічної літератури і намагаються використовувати ці досягнення в своїй практичній діяльності.

Типи уроків різноманітні, доцільно обрані: від вивчення нового матеріалу до уроків контролю. Структура уроків продумана. Вивчення нового матеріалу тісно пов'язане із повторенням раніше вивчених тем, перевіркою домашніх завдань.

Вчитель Світлана СКРИПНИК будує освітній процес так, що опрацювання тем підпорядковане мовленнєвому розвитку учнів: вивчення понять, фактів і закономірностей є основою для формування правильного уявлення про структуру української мови у всій сукупності її виявлень, забезпечує оволодіння літературним мовленням. Усю свою роботу фахівець спрямовує на формування в учнів комунікативних умінь: учні вчать вибирати мовні засоби відповідно до стилю, типу і жанру мовлення, будують діалоги і монологи, складають усні і письмові висловлювання. Учитель вміло застосовує у викладанні проблемно-пошуковий метод, створює умови для самореалізації кожному учневі через систему проблемних завдань, самостійних робіт: тестів (в тому числі інтерактивних), завдань творчого характеру, складання алгоритмів, узагальнюючих таблиць. Для досягнення мети уроку обираються різноманітні методи навчання: методи монологічного висловлювання, методи практичного використання знань, індивідуальна робота, словесно-дедуктивні методи. Різнобічний розвиток усного і писемного мовлення учнів Світлана Миколаївна забезпечує на уроках розвитку зв'язного мовлення. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах. Уроки насичені творчими завданнями. Вчить дітей правильно і точно висловлювати свою думку, виконувати тестові завдання, розрізняти стильові особливості мови. На уроках обов'язковим етапом є мотивація та проблематика навчання. Головним показником якості навчання в ліцеї є НМТ. Тому в 11 класі Світлана Миколаївна будує уроки так, щоб учні практично готувалися до здачі тесту. Відпрацьовуються в учнів навички виконання тестових завдань різної форми й різного ступеня складності, використання яких відбувається з метою забезпечення поетапного, різнобічного й систематичного повторення навчального матеріалу та підготовки до НМТ. Тести використовуються як під час поточного, так і підсумкового контролю, пропонуються учням із різними навчальними можливостями, передбачають різноманітні завдання за ступенем складності й творчим спрямуванням.

Оцінювання ґрунтується на позитивному принципі, враховуючи рівень досягнень учнів. Поточне оцінювання здійснюється вчителем у процесі поурочного вивчення теми. На уроках спостерігався розвиток і формування як предметної, так і ключових компетентностей.

Важливим елементом навчання української мови є ведення учнями зошитів. Проаналізувавши письмові роботи учнів 7-11 класів, можна зробити висновок, що Світлана Миколаївна застосовує на уроках різні види навчальних вправ з метою закріплення теоретичних знань та вироблення практичних вмінь і навичок. Обсяг і характер завдань за рівнем складності відповідає змісту вивченого матеріалу та вимогам навчальних програм. Основними видами робіт з української мови в даних класах є вправи, різні види диктантів (навчальні, словникові, пояснювальні), самостійні роботи, тестові завдання (як відкритої, так і закритої форми), складання таблиць, схем, робота зі словниками та інші види робіт, передбачені чинними програмами. Перевіркою встановлено, що в більшості учнів 7-11 класів зошити з української мови мають належний вигляд. В учнів є як робочі зошити, так і зошити для контрольних робіт. Але є і порушення: відсутні робочі зошити у 1 учня 8 класу і 2 учнів 9 класу та зошити для контрольних робіт у 2 учнів 7 класу, 1 учня 8 класу та 2 учнів 9 класу. Вчитель належну увагу приділяє роботі в зошитах, вчасно перевіряє зошити згідно з вимогами до перевірки зошитів, що відображено у класних журналах у вигляді оцінки за ведення зошита, звертає увагу на грамотність учнів, культуру письма, дотримання єдиного мовного режиму, наявність та якість класних і домашніх робіт. Обсяг і характер завдань, які виконують учні в зошитах, відповідають віковим особливостям школярів та вимогам навчальних програм. Перевіряються зошити згідно вимог, регулярно та якісно, виправляються помилки, пишуться зауваження, рекомендації, побажання. Разом з тим при перевірці виявлено недоліки щодо виконання єдиних вимог до ведення зошитів. Не всі здобувачі освіти зошити ведуть охайно, часто використовують коректор, що є недопустимо при веденні зошитів. Є такі здобувачі освіти, які систематично не записують класні роботи та не виконують домашні завдання або виконують не в повному обсязі, мають вкрай негативний стан ведення зошитів, на зауваження вчителя не реагують. Особливо критичною є ця ситуація у 7 класі: найгірша культура ведення зошитів, найнижча грамотність та не дотримання єдиного мовного режиму. Учні 8 класу теж мають дуже низьку грамотність, пишуть нерозбірливо, некаліграфічно, вчитель пише зауваження, але безрезультатно. Найбільше невиконаних класних та домашніх робіт в учнів 7 та 9 класів. Також у зошитах спостерігається не вчасне виконання домашніх завдань та обов'язкових робіт і тому можна побачити декілька домашніх робіт підряд. У багатьох учнів спостерігаються

помилки у підписах зошитів. Також турбує неохайність ведення записів, велика кількість закреслень, невміння здобувачів освіти розміщувати свою роботу на площині зошита (залишають недописані сторінки, порушують інтервали між роботами, пишуть на полях). Не всі види графічних робіт учні виконують олівцем, неохайно працюють у зошитах.

Учитель Валентина ГЛАДКА володіє методикою викладання свого предмету, постійно формує мовленнєву культуру, застосовує на своїх уроках різноманітні засоби навчання. Завдяки сучасним методикам забезпечує достатній показник рівня успішності та якості освітнього процесу. Вчителем практикується використання на різних етапах уроку різнорівневих завдань, тестів. Серед форм роботи, які використовує педагог, визначальне місце займають інтерактивні методи: учнівські диспути, розвиток уяви, творчих здібностей, деформований текст, бесіди, пояснення, робота з підручником, тренувальні вправи, робота з аудіо записом (сприйняття на слух тексту), робота з тлумачним словником (онлайн), робота зі схемами (правила) та інші. Використовуючи різноманітні форми та методи роботи, вчитель створює на своїх уроках проблемні ситуації, забезпечує практичну спрямованість уроків, раціонально використовує час на вивчення теоретичного та практичного матеріалу. Усі уроки вчителя спрямовані на досягнення головної мети навчання української мови, що полягає у формуванні національно-свідомої, духовно-багатої мовної особистості, яка володіє вміннями й навичками вільно, комунікативно доцільно користуватися засобами рідної мови – її стилями, типами, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо), тобто забезпечує належний рівень комунікативної компетенції. Вчителька працює творчо, обирає оптимальну структуру уроку для реалізації поставлених в меті завдань, обирає цікаві форми перевірки домашнього завдання та подачі нового матеріалу, велику увагу приділяє актуалізації опорних знань здобувачів освіти, як запоруці успішного старту при вивченні нової теми. На всіх етапах уроку присутня робота над новими поняттями і розвитком мовлення. Уроки Валентини Михайлівни сучасні, позитивні, насичені, динамічні. Учні почувають себе співавторами уроку; працюють творчо; активні та відповідальні. На уроках формувалися та розвивалися як предметна, так і ключові компетентності.

Аналізуючи ведення зошитів, можна зробити наступні висновки. Вчитель досить сумлінно та ґрунтовно виконує перевірку учнівських зошитів. Досконало перевіряє кожную роботу, вказує кількість та види помилок в учнівських роботах, звертає увагу на неправильне написання букв, складів, дає зразки записів, пише зауваження, рекомендації, поради, оціночні судження після перевірки робіт («молодець», «так тримати», «я тобою пишаюсь», «будь уважним», «старайся», «не все вдалося, наступного разу

буде краще», «уважно читай завдання», «повтори правила» та ін.), дає завдання на виправлення каліграфії (зразки букв, складів та слів, за якими дитина повинна прописати свої). Особливо це стосується зошитів 5 класу під час адаптаційного періоду. Учитель звертає увагу на систематичність виконання домашніх завдань. Обсяг і характер завдань за рівнем складності відповідає змісту вивченого матеріалу та вимогам навчальних програм. Оцінки за ведення зошитів вчитель виставляє як в зошитах, так і в журналах. Для діагностичних робіт ведуться окремі зошити. Але є і недоліки: недописані класні роботи, не виконані домашні. Вчитель постійно пише зауваження, але не всі учні на них реагують. 1 учень 6 класу не має робочого зошита, 2 учні 6 класу не мають зошитів для діагностичних робіт. Деякі учні не дотримуються інтервалів між роботами. Більшість учнів 5 та 6 класів у роботах допускають багато помилок, не дотримуються єдиного орфографічного режиму, використовують коректор. Культура ведення зошитів найгірша у 6 класі.

Загальним недоліком, властивим для всіх зошитів усіх класів, є відсутність ґрунтовної роботи над помилками. Це серйозне упущення, яке приводить до низького рівня грамотності.

Щороку учні ліцею беруть участь у мовних олімпіадах, конкурсах.

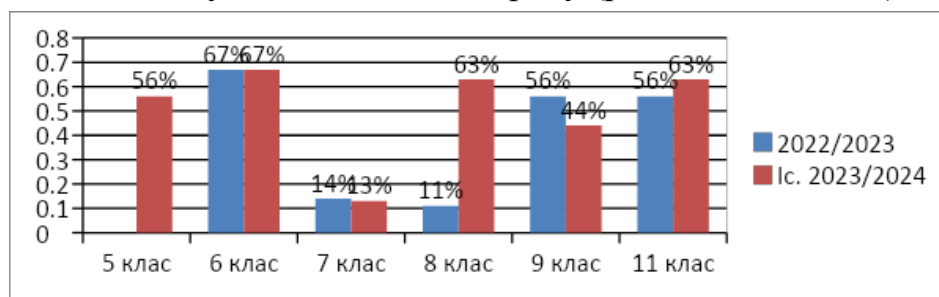
Результати участі у 2023/2024 н.р.

№	Назва конкурсу	Місце на районному рівні	ППП учня/учениці	Клас	Вчитель, що підготував
1	Конкурс ораторського мистецтва	III	Саєнко В.О.	11	Скрипник С.М.
2	Всеукраїнська учнівська олімпіада з української мови та літератури	II	Фесенко О.С.	11	Скрипник С.М.
3	Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика	III	Фесенко О.С.	11	Скрипник С.М.
4	Міжнародний конкурс з української мови імені Петра Яцика	II	Тільна П.С.	5	Гладка В.М.

Навчальні досягнення здобувачів освіти 5-9, 11 класів у I семестрі
(середній бал) з української мови:

Клас	Успішність (%) (В, Д, С рівні)	Якість знань (%) (В, Д рівні)
5	100	56
6	89	67
7	75	13
8	88	63
9	100	44
11	100	63

Навчальні досягнення здобувачів освіти 5 – 11 класів з української мови у I семестрі 2023/2024 навчального року (середній бал) у порівнянні з їх досягненнями минулого навчального року (річне оцінювання):

За даною діаграмою бачимо, що знизили свої навчальні досягнення з української мови, в порівнянні з минулим роком, здобувачі освіти 7 та 9 класів. 7 клас – на 1%, 9 клас – на 12%. 6 клас залишився на тому ж рівні, 11 клас підвищив свої навчальні досягнення на 7 %, а 8 клас на 54%. Тому вчителям необхідно звернути увагу на здобувачів освіти, які знизили свій рівень, виявити прогалини у знаннях, більше застосовувати різноманітні засоби мотивації навчальної діяльності, урізноманітнювати форми та методи роботи, проводити індивідуалізацію та диференціацію навчання.

Виходячи із вищезазначеного,

НАКАЗУЮ:

1.Заступнику директора з НВР Любові КВЯТКОВСЬКІЙ:

- 1.1.Продовжити контроль за станом викладання української мови у 5 – 11 класах.
- 1.2.Здійснювати постійний контроль за підготовкою учнів до НМТ з української мови.
- 1.3.Посилити контроль за організацією підготовки учнів до конкурсів, турнірів, олімпіад та МАН з української мови.
- 1.4.Здійснювати постійний контроль за веденням шкільної документації.

1.5.У зв'язку з великою кількістю недоліків у веденні учнівських зошитів провести повторну їх перевірку.

2.Учителям української мови Світлані СКРИПНИК, Валентині ГЛАДКІЙ:

2.1.Проаналізувати матеріали стану викладання та рівня навчальних досягнень учнів з української мови, визначити шляхи удосконалення викладання предмету.

2.2.При перевірці зошитів:

2.2.1.Постійно звертати увагу на грамотність, каліграфію, уміння правильно оформляти та розміщувати роботу на площині зошита, на дотримання єдиного орфографічного режиму.

2.2.2.Не допускати використання коректора, вчити правильно закреслювати допущену помилку.

2.2.3.Дотримуватись вимог до кількості зошитів та їх обов'язковості ведення; завести робочі зошити та для контрольних чи діагностичних робіт учням, в яких вони відсутні.

2.3.Активізувати роботу з вироблення грамотного письма, з організації роботи над помилками.

2.4.Продовжувати роботу з підготовки учнів до НМТ з української мови.

2.5.Постійно контролювати запис учнями класних робіт та виконання ними домашніх робіт, взяти на контроль учнів, які систематично не виконують домашні завдання, не пишуть класні на уроці, не мають зошитів або мають негативний стан їх ведення.

2.6.Широко застосовувати різноманітні інтерактивні методи навчання з метою підвищення пізнавальної активності школярів та розвитку творчих здібностей, вчити формувати власне висловлювання, аргументувати думку.

2.7.Проаналізувати навчальні досягнення здобувачів освіти 5 – 11 класів з української мови у I семестрі 2023/2024 навчального року у порівнянні з їх досягненнями минулого навчального року та звернути увагу на здобувачів освіти, які знизили свій рівень, виявити прогалини у знаннях, більше застосовувати різноманітні засоби мотивації навчальної діяльності, урізноманітнювати форми та методи роботи, проводити індивідуалізацію та диференціацію навчання.

3. Контроль даного наказу покласти на заступника директора з навчально-виховної роботи Любов КВЯТКОВСЬКУ.

Директор ліцею

Альона ЖЕЛНОВАЧ

З наказом ознайомлені:

Любов КВЯТКОВСЬКА

Світлана СКРИПНИК

Валентина ГЛАДКА

